

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของเด็กสมองพิการอายุแรกเกิด ถึง 6 ปี และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตเด็กสมองพิการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2543 - สิงหาคม พ.ศ. 2543 ด้วยวิธีการสัมภาษณ์

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ศึกษาเป็นเด็กสมองพิการอายุแรกเกิด ถึง 6 ปี ที่มารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือ ภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู คณะแพทยศาสตร์ และภาควิชากายภาพบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 33 คน และการศึกษานี้จะสุ่มเด็กปกติที่มารับบริการคลินิกเด็กดี โรงพยาบาลนครพิงค์ เพื่อเป็นกลุ่มอ้างอิง จำนวน 30 คน ระหว่างเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2543 - สิงหาคม พ.ศ. 2543

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์การประเมินความสามารถ ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยดัดแปลงจากแบบวัดระดับความสามารถสำหรับเด็ก Functional Independence Measure for Children (WeeFIM) (Msall et.al., 1994) จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย

1.1 ลักษณะทั่วไปของเด็ก ได้แก่ เพศ อายุ ลำดับที่เกิด

1.2 ลักษณะทั่วไปของบิดามารดา ได้แก่ ผู้ให้สัมภาษณ์ สถานภาพสมรส อายุ

การศึกษา อาชีพ

1.3 ลักษณะทั่วไปของครอบครัว ได้แก่ ลักษณะครอบครัว จำนวนบุตร จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ของครอบครัว และความเพียงพอของรายได้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสุขภาพของเด็ก ประกอบด้วย การวินิจฉัยโรค ระดับความรุนแรงของภาวะสมองพิการ ประวัติการเจ็บป่วย (ใน 1 เดือนที่ผ่านมา) การประเมินพัฒนาการเด็ก (โดยผู้ดูแล)

ส่วนที่ 3 แบบประเมินความสามารถจำนวน 18 ข้อ มีคะแนนเต็มทั้งหมด 126 คะแนน ประกอบด้วย การประเมิน 3 ด้าน ดังนี้

- 3.1 ด้านการดูแลตนเองและการควบคุมการขับถ่าย จำนวน 8 ข้อ (56 คะแนน)
- 3.2 ด้านการเคลื่อนย้ายตนเองและการเคลื่อนไหว จำนวน 5 ข้อ (35 คะแนน)
- 3.3 ด้านการสื่อความหมายและการเรียนรู้ทางสังคม จำนวน 5 ข้อ (35 คะแนน)

วิธีการประเมิน

1. ผู้ศึกษาเป็นผู้ให้คะแนนในการประเมินแต่ละข้อ ด้วยการสัมภาษณ์มารดา หรือ ผู้ดูแลเด็กถึงการกระทำที่เกิดขึ้นจริง หรือความสามารถที่เด็กกระทำได้จริง ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1.1 เมื่อไม่มีผู้ช่วย

ให้ 7 คะแนน เมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมตามทักษะเพื่อช่วยเหลือตนเอง ได้ มีความปลอดภัย และ ใช้เวลาเหมาะสม

ให้ 6 คะแนน เมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมตามทักษะเพื่อช่วยเหลือตนเอง ได้ โดยใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ช่วย ใช้เวลามากขึ้น มีความปลอดภัย

1.2 เมื่อมีผู้ช่วย

ให้ 5 คะแนน เมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมได้เอง โดยมีผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ให้ คำแนะนำ หรือช่วยจัดเตรียมสิ่งของ/อุปกรณ์ให้กับเด็ก

ให้ 4 คะแนน เมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมได้เอง และ ผู้ดูแลช่วยเหลือ เล็กน้อย

ให้ 3 คะแนน เมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมได้เองครั้งหนึ่ง และ ผู้ดูแล ช่วยเหลือครั้งหนึ่ง

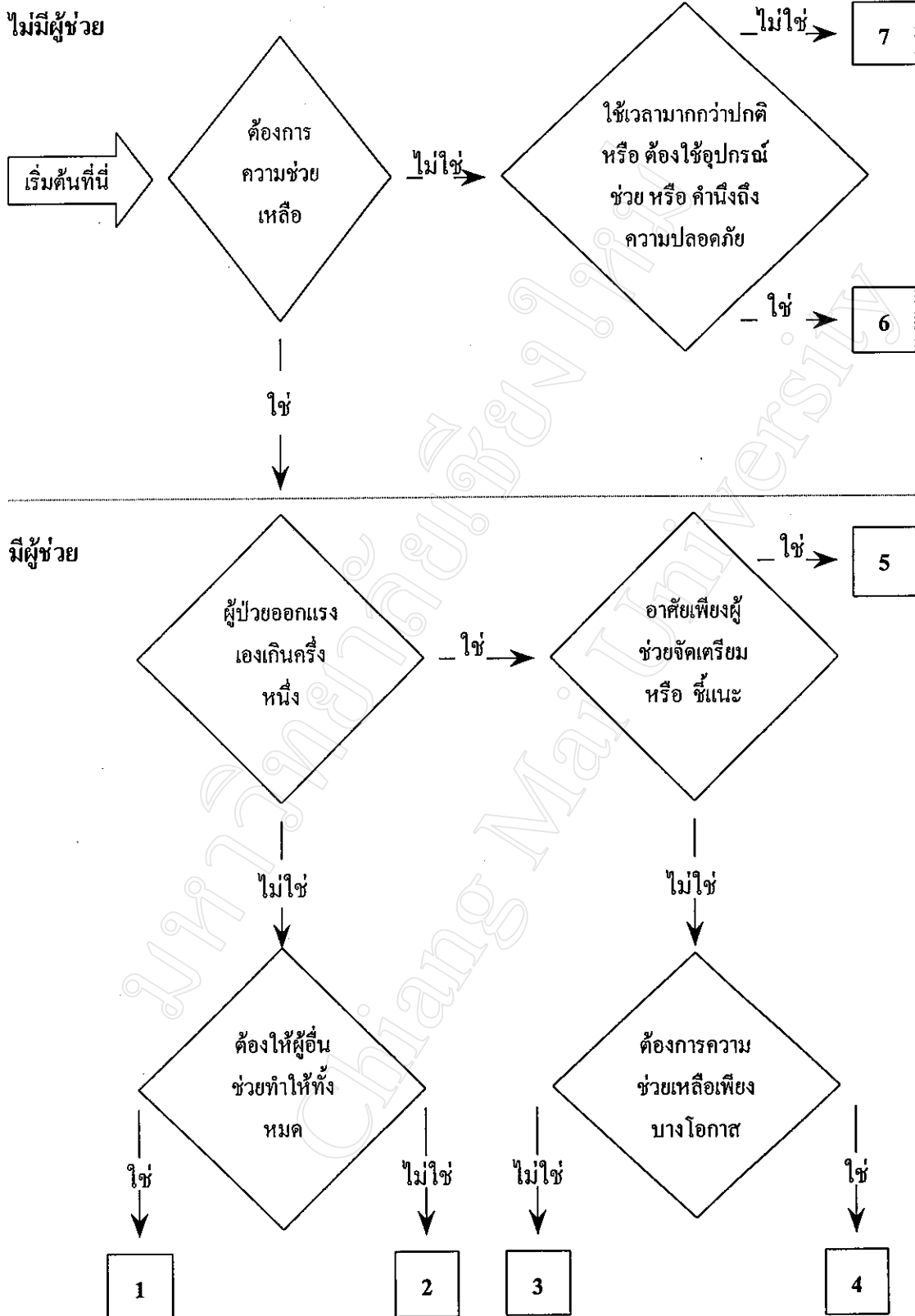
ให้ 2 คะแนน เมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมได้น้อยกว่าครั้งหนึ่ง และ ผู้ดูแล ช่วยเหลือมากกว่าครั้งหนึ่ง

ให้ 1 คะแนน เมื่อเด็กไม่สามารถทำกิจกรรมได้ทั้งหมด และผู้ดูแลเป็นผู้ ทำกิจกรรมนั้น

สำหรับวิธีการให้คะแนนความสามารถอธิบายได้ ดังรูป 2 (Deutsch, Braun & Granger, 1996)

2. ใช้วิธีการประเมินวิธีเดียวกันทั้งในกลุ่มเด็กสมองพิการ และกลุ่มเด็กปกติ

3. รวบรวมคะแนนของกลุ่มเด็กสมองพิการและกลุ่มเด็กปกติ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิต

รูป 2 วิธีการให้คะแนนความสามารถ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยยึดตามแนวคิดแบบวัดระดับความสามารถสำหรับเด็ก (WeeFIM) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน แล้วนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องทางด้านเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษา ความชัดเจน การเรียงลำดับคำถาม ปัญหาอุปสรรคต่างๆ แล้วนำมาแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง นำไปสัมภาษณ์มารดา หรือผู้ดูแลเด็ก จำนวน 63 ราย และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค Cronbach's alpha coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสามารถ เท่ากับ 0.97

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษานำหนังสือแนะนำตัว และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ คณบดีคณะแพทยศาสตร์ หัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู และคณบดีคณะเทคนิคการแพทย์ หัวหน้าภาควิชากายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครพิงค์ เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูล

2. หลังจากได้รับอนุญาตแล้ว จึงได้ดำเนินการติดต่อประสานงาน และแนะนำตัวแก่นุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสำรวจและรวบรวมรายชื่อเด็กที่มีอายุแรกเกิด ถึง 6 ปี และเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มเด็กสมองพิการ จากศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือ ภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู และ ภาควิชากายภาพบำบัด สำหรับกลุ่มอ้างอิงซึ่งเป็นเด็กปกตินั้น ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคลินิกเด็กดี โรงพยาบาลนครพิงค์

3. จัดทำตารางเวลาเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ ขอความร่วมมือและชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก มารดา หรือ ผู้ดูแลเด็ก

4. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบแบบสัมภาษณ์ และการให้คะแนนความสามารถ

5. รวบรวมแบบสัมภาษณ์เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมได้ไปลงรหัส และบันทึกข้อมูลด้วยโปรแกรม Epi – info และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS

1. วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วย Kruskal – Wallis test และ One – way ANOVA

3. ทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University